ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження Ясенецького Володимира Станіславовича на тему «Забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у післявоєнному відновленні України» представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

1. Актуальність теми дослідження.

В умовах повномасштабного збройного вторгнення, що спричинило критичний розрив між колосальними обсягами фінансових потреб та обмеженими можливостями традиційних джерел доходів, питання забезпечення фінансової спроможності територіальних громад набуло особливої гостроти. Загальна орієнтовна вартість відновлення та реконструкції України протягом наступного десятиліття оцінюється у 524 млрд доларів США, що визначає нагальну потребу у розробці науково обґрунтованих підходів до мобілізації фінансових ресурсів на місцевому рівні.

Воєнний стан суттєво деформував фінансову архітектуру міжбюджетних відносин: частка місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету критично знизилася, що поставило під загрозу здатність громад виконувати навіть базові функції. Водночас у вітчизняній науковій літературі досі існує дефіцит комплексних досліджень, присвячених інституціоналізації інноваційних фінансових механізмів та їх синергетичному ефекту в специфічних умовах повоєнного відновлення. Відсутність цілісного концептуального підходу, що враховує одночасно ресурсний потенціал громад, їхню інституційну спроможність та адаптивні можливості управління в умовах нестабільності, зумовлює актуальність дисертаційної роботи Ясенецького В. С. на тему «Забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у післявоєнному відновленні України».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Тема дисертації пов'язана з науково-дослідною роботою кафедри публічних фінансів Державного податкового університету «Державні запозичення в системі публічних фінансів» (номер державної реєстрації 0121U109588), а також з науковою темою «Стратегічні напрями відновлення України від наслідків війни», що виконувалася Науково-освітнім центром суспільних трансформацій (номер державної реєстрації 0122U200383)

3. Особистий внесок дисертанта. Дисертація є самостійною завершеною науковою роботою, підготовленою шляхом особистого дослідження наукової монографічної та періодичної літератури, зарубіжного досвіду, а також практики забезпечення фінансової спроможності громад в Україні. Викладені в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. Ідеї та розробки співавторів у дисертації не використані.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій забезпечується

комплексним застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: логічного аналізу, синтезу та узагальнення – при систематизації показників фінансової спроможності; системно-структурного аналізу – при дослідженні складових фінансової спроможності та інструментів її забезпечення; аналізу часових рядів – при визначенні впливу окремих факторів на рівень дотаційного забезпечення громад; економетричного регресійного аналізу – при ідентифікації домінантних чинників дотаційної залежності для громад з різним рівнем спроможності; SWOT-аналізу – при діагностиці ризиків наповнення місцевих бюджетів і оцінці перспектив повоєнного відновлення; порівняльного аналізу – при вивченні зарубіжного досвіду (Данія, Швеція, Фінляндія, Польща). Фактологічну базу дослідження складають дані Міністерства фінансів України, Державної служби статистики, матеріали OECD, Світового банку, Бучанської районної та міської рад, нормативно-правові акти України та міжнародні стандарти. Розрахунки і графіки побудовані з використанням Microsoft Excel..

Таким чином, наукова новизна та практична цінність дисертаційної роботи підтверджуються не лише широтою залучених джерел, а й узгодженістю концептуальної моделі зі світовими підходами до механізмів забезпечення фінансової спроможності громад, що забезпечує належний рівень достовірності та валідності результатів дослідження.

5. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо забезпечення фінансової спроможності територіальних громад України в контексті повоєнного відновлення. Зокрема:

вперше:

обґрунтована доцільність введення у науковий обіг поняття «фінансовий ДНК громади» – концепції, що розкриває фінансову спроможність як органічну єдність двох діалектично пов'язаних компонентів: фінансового потенціалу як аналога генетичного коду (сукупність наявних, залучених та прихованих ресурсів) та інституційної спроможності як механізму реалізації цього потенціалу. На відміну від традиційних ресурсно-орієнтованих підходів, що фокусуються на статичній наявності фінансових ресурсів, запропонована концепція розкриває фундаментальні алгоритми та принципи відтворення вартості в громаді, пояснює, чому суб'єкти з ідентичним фінансовим потенціалом демонструють діаметрально протилежну ефективність у довгостроковій перспективі, та зосереджується на здатності системи до саморегенерації після кризових станів. Зазначені компоненти взаємодіють через систему інструментів фінансової безпеки, міжбюджетних відносин, механізмів громадської участі та цифрових платформ моніторингу, що дозволяє забезпечити формування стійких позитивних підстав для продукування вартості в громаді.

удосконалено:

понятійно-категоріальний апарат фінансової науки в частині трактування та змістовного наповнення понять:

«фінансова спроможність територіальної громади» як сукупність необхідних умов (інституційних, нормативно-правових, ресурсних) та механізмів (фінансових, інфраструктурних, регулюючих), що забезпечують не лише здатність громади надавати якісні публічні послуги, а й можливість використовувати весь наявний та прихований потенціал (фінансовий,

економічний, інвестиційний, інноваційний, соціальний, управлінський) для фінансового забезпечення сталого та інклюзивного розвитку. Дане трактування, на відміну від існуючих, що здебільшого фокусуються на наявності фінансових ресурсів або поточній функціональності, принципово розрізняє здатність громади забезпечувати поточні потреби та її потенціал для якісного соціально-економічного зростання на інноваційній основі і акцентує спроможність переходу між рівноважними станами розвитку, що є критично важливим для повоєнного відновлення;

«забезпечення фінансової спроможності територіальної громади» як комплексної системи організації та реалізації фінансових відносин. На відміну від класичних підходів, що трактують забезпечення як статику (формування фондів) або функцію (метод), запропоноване бачення фокусується на динамічно цілеспрямованому процесі стратегічного управління ресурсами, що активно задіює весь спектр фінансових, інституціональних та інформаційних факторів — від мобілізації доходів до прозорої взаємодії з донорами ресурсів і стратегічного управління активами;

комплексну модель забезпечення фінансової спроможності громад, в основу якої покладено управління активами в частині їх ефективного використання та капіталізації. На відміну від існуючих підходів, що зосереджуються переважно на бюджетних механізмах, запропонована модель доповнює традиційний блок управління активами принципами адаптивності, «зеленої» економіки, соціального інвестування, фінансової освіти та цифровізації;

механізм забезпечення фінансової спроможності територіальних громад за рахунок уточнення його інструментальної структури. На відміну від існуючих підходів, запропонована структура включає вісім взаємопов'язаних інструментальних блоків: бюджетні, інвестиційні, грантові, кредитні, земельні, нормативно-правові, партнерські та інформаційні. Їхнє синергетичне поєднання забезпечує проактивне та багатовекторне управління всіма категоріями активів і дозволяє перейти від реактивного покриття дефіциту місцевих бюджетів до трансформаційної стратегії післявоєнного розвитку.

подальшого розвитку набули:

обґрунтування комплексної природи фінансової спроможності громад, що, на противагу традиційним підходам, зосередженим переважно на фіскальних показниках, враховує взаємозв'язок інституціональної, нормативно-правової та ресурсної складових. Це дозволило ввести трикомпонентну структуру фінансової спроможності, що об'єднує фінансовий потенціал, функціональну спроможність та спроможність до розвитку, і систематизувати бюджетно-податкові інструменти відповідно до виявлених сильних сторін громади;

методичний інструментарій оцінки фінансової спроможності територіальних громад, що, на відміну від існуючих підходів, передбачає розширений перелік показників, сформований на принципах комплексності, адаптивності, орієнтації на результат та прозорості. Запропонований інструментарій поєднує кількісні та якісні показники, охоплює фінансові, демографічні, інфраструктурні та управлінські параметри й дає змогу повніше врахувати потенціал розвитку та ефективність використання всіх наявних

активів громади для формування обґрунтованих управлінських рішень щодо повоєнного відновлення;

науково-методичні підходи до обґрунтування диференційованої моделі фіскальної політики регіонального розвитку, в основі якої результати регресійного факторного аналізу рівня дотаційності територіальних громад. Встановлено, що для громад із низькою спроможністю домінантним є негативний вплив управлінських видатків та надмірна залежність від трансфертів (коефіцієнт > 1), тоді як для спроможних громад ключовим фактором є нарощування власних доходів та інвестиційна активність. Це формує методологічний базис для адресних інструментів управління фінансами місцевого самоврядування;

аргументація щодо трансформації фінансової архітектури міжбюджетних відносин в умовах повномасштабної війни, яка проявилася у вимушеній централізації фінансових ресурсів із домінуванням оборонних видатків на тлі стагнації власних доходів місцевих бюджетів. Виявлено парадокс «номінальної стійкості», коли профіцит місцевих бюджетів є наслідком заморожування капітальних видатків, а не зростання реальної фінансової автономії, що формує «відкладений дефіцит» інвестиційного розвитку та створює системні ризики для повоєнного відновлення;

рекомендації щодо розвитку ринкових механізмів фінансування як суттєвого розширення можливостей фінансування потреб громади, зокрема, обґрунтування перспектив випуску муніципальних та «зелених облігацій», розвитку державно-приватного партнерства, впровадження партиципаторного бюджету та краудсорсингових механізмів, що разом формують багаторівневу архітектуру фінансування потреб громад.

6. Наукове і практичне значення результатів дослідження полягає у можливостях їх застосування в науковій та прикладній сферах. У науково-дослідній сфері результати дисертації можуть використовуватися як теоретико-методичне підґрунтя для подальших досліджень фінансової децентралізації, місцевих фінансів та інноваційних механізмів управління ресурсами громад. У практичній сфері результати мають безпосереднє значення для органів державної влади при формуванні ефективної бюджетної та фіскальної політики на місцевому рівні, а також для органів місцевого самоврядування при розробці стратегій повоєнного відновлення.

Практична значущість підтверджується впровадженням результатів у діяльність Бучанської районної державної (військової) адміністрації Київської області, зокрема, методику збору та аналізу даних для визначення індикаторів фінансової спроможності громад (довідка № 01.3-27-2457 від 21.05.2025 р.), а також у діяльність Бучанської міської ради – рекомендації щодо використання цифрової екосистеми DREAM для управління процесами відновлення (довідка № 12.1-09/6992 від 17.11.2025 р.).

Все це засвідчує прикладне значення отриманих висновків та рекомендацій для забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у післявоєнному відновленні України.

7. Повнота опублікованих результатів дисертації.

За результатами дослідження опубліковано 20 праць, загальним обсягом 5,52 д.а., з яких особисто автору належить 4,48 д.а., з них: 7 статей у наукових

фахових виданнях України, 1 підрозділ у колективній монографії, 12 праць апробаційного характеру.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. 1. Коляда Т. А., Прозоров Ю. В., Ясенецький В. С. Трансформація управління фінансовими публічними корпораціями в умовах повоєнної відбудови економіки України. Проблеми економіки. 2023. № 3. С. 244–253. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-244-253. (0,4 д.а., особисто автору належить 0,12 д.а. – розроблено рекомендації органам публічного управління в умовах повоєнного відновлення).

2. Ясенецький В. С. Детермінанти зміцнення фінансової спроможності територіальних громад у період післявоєнного відновлення України. Бізнес Інформ. 2025. № 1. С. 266–275. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-266-275 (0,45 д.а).

3. Белінська Я. В., Ясенецький В. С. Фінансова спроможність територіальних громад: виклики воєнного часу та стратегія повоєнного відновлення. Проблеми економіки. 2025. № 3. С. 265–272. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-3-265-272 (0,5 д.а., особисто автору належить 0,3 д.а. – розроблена концепція стратегії повоєнного відновлення територіальних громад).

4. Ясенецький В. С. Роль та значення бюджетних інструментів у забезпеченні фінансової спроможності територіальних громад в умовах воєнного стану. Бізнес Інформ. 2025. № 5. С. 367–376. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-367-376 (0,35 д.а).

5. Калита Т. А., Ясенецький В. С. Фінансова самостійність територіальних громад України: роль податкових інструментів в умовах економічних та воєнних викликів. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 11. С. 152–157. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.11.152 (0,45 д.а., особисто автору належить 0,25 д.а., – обґрунтовано підходи щодо забезпечення фінансової самостійності територіальних громад України).

6. Ясенецький В. С. Європейський досвід та краща практика забезпечення фінансової спроможності територіальних громад: кейс України. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління. 2025. № 18. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-18-08-06 (0,48 д.а).

7. Ясенецький В. С. Фінансова спроможність територіальних громад: інтеграція інноваційних інструментів та адаптивного управління в період відновлення. European scientific journal of Economic and Financial innovation. 2025. № 4 (18). С. 349–363. DOI: http://doi.org/10.32750/2025-0429 (0,38 д.а).

Монографії

8. Ясенецький В.С. Фінансова спроможність територіальних громад України в умовах військового стану та кризових викликів. Фінансова безпека України у світлі формування боргових механізмів: монографія/ за наук.ред.д-ра екон.наук, професора С.В.Онишко та заг.кер. д-ра екон.наук, професора Н.М.Давиденко.-Ірпінь: Державний податковий університет України, 2025, 105-120. DOI: 10.33244/978-966-337-781-0-105-120 (0,4 д.а.)

Матеріали конференцій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Ясенецький В. С., Белінська Я. В. Стратегічні підходи до підвищення фінансової спроможності територіальних громад України в умовах повоєнного відновлення. [«Треті Гальчинські читання»] : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.). Київ, 2025. С. 157–161. (0,18 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а., – обґрунтовано підходи щодо забезпечення фінансової самостійності територіальних громад України)

10. Ясенецький В. С., Коляда Т. А. Фінансова спроможність до сталого розвитку територіальних громад України в умовах військового стану. [«Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку»] : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Острог, 21 жовт. 2022 р.). Острог, 2022. С. 150–154. (0,18 д.а., особисто автору належить 0,08 д.а., – аналіз фінансової спроможності територіальних громад України)

11. Ясенецький В. С., Коляда Т. А. Реформа децентралізації в Україні у контексті євроінтеграційних тенденцій. [«Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції»] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 27–29 квіт. 2023 р.). Ірпінь, 2023. С. 120–127. (0,18 д.а., особисто автору належить 0,08 д.а., – характеристика реформа децентралізації в Україні)

12. Ясенецький В. С. Забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у повоєнному відновленні економіки України. [«Сталий розвиток міст та регіонів України в рамках Європейської інтеграції»] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 12 груд. 2023 р.). Ірпінь, 2023. С. 395–400. (0,2 д.а.)

13. Ясенецький В. С. Зарубіжний досвід та краща практика забезпечення фінансової спроможності територіальних громад. [«Світове господарство та міжнародні економічні відносини в контексті глобальних викликів суспільства»]: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 23–24 трав. 2025 р.). Ужгород, 2025. С. 111–115. (0,19 д.а.)

14. Ясенецький В. С. Основні податкові інструменти формування бюджетів територіальних громад України: динаміка та фактори впливу. [«Сучасні досягнення та перспективи соціально-економічного розвитку»] : матеріали II Міжнар.-практ. конф. (м. Одеса, 16 трав. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 85–88 (0,16 д.а.)

15. Ясенецький В. С. Посилення фінансової спроможності територіальних громад України в контексті євроінтеграційних процесів. [«Цифрова трансформація фінансової системи України та країн V-4 в умовах Євроінтеграції»] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Львів, 16 трав. 2024 р.). Львів, 2024. С. 60–65 (0,18 д.а.)

16. Ясенецький В. С. Фіскальна децентралізація: досвід країн ЄС та перспективи для України. [«Світове господарство і міжнародні економічні відносини: нові реалії та можливості»] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 6–7 груд. 2024 р.). Ужгород, 2024. С. 157–161 (0,2 д.а.)

17. Ясенецький В. С. Щодо розвитку публічних інвестицій в Україні: проблеми та перспективи. [«Актуальні питання розвитку економічної системи:

міжнародний досвід»] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 12 верес. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 148–152 (0,15 д.а.)

18. Ясенецький В. С. Щодо субвенцій на енергоефективні проекти місцевим бюджетам. [«Економіка сьогодення та міжнародне співробітництво»] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 7 листоп. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 81–86 (0,18 д.а.)

19. Ясенецький В.С. Роль і значення корпоративного сектору в забезпеченні регіонального розвитку.[«Фінансові механизми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах»] : Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених (м.Ірпінь, 2024). Ірпінь, 2024. С.437-440 (0,15 д.а.)

20. Калита Т.А., Ясенецький В.С. Податкові інструменти як засіб забезпечення фінансової спроможності територіальних громад України.[«Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні»]: VIII Міжнародна науково-практична конференція (2025 рік, м.Вінниця). Вінниця, 2025. С.31-34 (0,16 д.а., особисто автору належить 0,08 д.а., – характеристика фінансової спроможності територіальних громад України)

8. Характеристика особистості здобувача. Ясенецький Володимир Станіславович народився в м.Київ.

Освіта: 1988-1992р р.- Київський державний інститут фізичної культури, спеціальність «фізична культура і спорт».

1997-1998 р.- Українська Академія державного управління при Президентові України, спеціальність «Державне управління»-другий рівень вищої освіти (магістр).

З 1 жовтня 2022 року по 1 жовтня 2026 року – аспірант денної форми навчання Державного податкового університету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Володіє двома мовами: українська-вільно, англійська – рівень В 2.

9. Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України.

10. Загальний висновок.

Дисертація Ясенецького Володимира Станіславовича на тему «Забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у післявоєнному відновленні України» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено конкретне науково-практичне завдання – поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практичного інструментарію забезпечення фінансової спроможності територіальних громад в умовах повоєнного відновлення. У роботі сформульовано оригінальну концепцію «фінансового ДНК громади», уточнено ключові дефініції, розроблено комплексну модель забезпечення фінансової спроможності через призму управління активами, здійснено аналіз структурних диспропорцій та ризиків фінансового забезпечення громад, систематизовано зарубіжний досвід та надано

практичні рекомендації щодо впровадження організаційно-інноваційних механізмів.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ясенецького Володимира Станіславовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», а також вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 та Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Ясенецького Володимира Станіславовича на тему «Забезпечення фінансової спроможності територіальних громад у післявоєнному відновленні України» рекомендується для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

***Головуючий на засіданні*:**
Доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
публічних фінансів Факультету
фінансів та цифрових технологій
Державного податкового
університету **Оксана ГОРДЕЙ**

Державний податковий університет
Підпис
засвідчую:
Учений секретар
«14» 04 2026 р.